

ΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΑ, ΜΙΑ ΤΑΜΠΕΛΑ ΚΙ ΕΝΑ ΑΡΘΡΟ

Των Ελένης Χαϊδάρογλου, Ιωάννας Χαϊδάρογλου

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ:

Α) ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ: Μαθήτρια Α΄ Γυμνασίου, τσιγγάνικης καταγωγής. Είναι αρκετά ευαίσθητη και ντροπαλή. Ονειρεύεται να γίνει αισθητικός και να ανοίξει το δικό της ινστιτούτο αισθητικής.

Β) ΓΙΩΡΓΟΣ: Μαθητής Α΄ Γυμνασίου, αλβανικής καταγωγής. Του αρέσει το ποδόσφαιρο. Προτιμάει την μπάλα από το γράψιμο, και τις μονολεκτικές απαντήσεις από τις συζητήσεις. Δύσκολα αλλάζει άποψη.

Γ) ΕΛΒΙΡΑ: Μαθήτρια Α΄ Γυμνασίου, τσιγγάνικης καταγωγής. Είναι η αδερφή της Αναστασίας. Μπορεί να επαναλαμβάνει για τρίτη φορά την Α΄ γυμνασίου, αλλά έχει επιμονή. Θέλει να τελειώσει το Γυμνάσιο και το Λύκειο και να σπουδάσει δικηγόρος. Θέλει να κάνει περήφανη την οικογένειά της.

Δ) ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ: Είναι από τα πιο νέα μέλη του συλλόγου διδασκόντων. Αν και νεαρής ηλικίας αγαπάει τη διδασκαλία και θέλει να μαθαίνει μέσα από αυτήν. Όχι μόνο να διδάσκει. Καταλαβαίνει τις δυσκολίες των μαθητών της και γνωρίζει ότι το συγκεκριμένο σχολείο είναι ένα από τα πιο δύσκολα της περιοχής. Θέλει πολύ να δουλέψει το Τμήμα Υποδοχής.

Μια Δευτέρα ενός βροχερού Νοέμβρη. Τρίτη ώρα. Μέσα στην Τάξη Υποδοχής, λίγο πριν ξεκινήσει το μάθημα Ελληνικών για συγκεκριμένους μαθητές του Α3, που χρειάζονται υποστήριξη με τη γλώσσα.

Στην αίθουσα υπάρχουν τέσσερα θρανία τοποθετημένα σε δύο σειρές, η έδρα, ένας πίνακας ανακοινώσεων και ένας διαδραστικός πίνακας.

Στο πρώτο θρανίο κάθεται η Αναστασία και η Ελβίρα. Ο Γιώργος μπαίνει βιαστικά στην τάξη και περνάει από μπροστά τους. Βρίσκει εμπόδιο και αντιδράει σπρώχνοντας την Αναστασία.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Ε! Τι κάνεις; Πας καλά; Γιατί με σπρώχνεις;

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Άσε μας, ρε “γύφτισσα”. (Της μιλάει υποτιμητικά)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Γιατί με σπρώχνεις;

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Γιατί μπορώ! (Συνεχίζει στο ίδιο ύφος)

ΕΛΒΙΡΑ:

Πώς μιλάς έτσι; Ποιος νομίζεις ότι είσαι;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Με πόνεσες και δεν μου άρεσε αυτό που μου είπες! Δεν είμαι γύφτισσα, Ελληνίδα είμαι!

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Πρόβλημά σου! Εγώ δεν θέλω να έχω καμιά σχέση με εσάς.

ΕΛΒΙΡΑ:

Γιατί εσύ νομίζεις ότι είσαι καλύτερος; **(Του απαντάει θέλοντας να υπερασπιστεί την αδερφή της και την ίδια)**

Τους ακούει η Φιλολόγος και μπαίνει γρήγορα στην τάξη για να τους χωρίσει.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Τι έγινε εδώ; Γιατί φωνάζετε Ηρεμήστε!

Ο Γιώργος κοιτάζει επιθετικά τις συμμαθήτριες του και ετοιμάζεται να ξεστομίσει βρισιά. Τελικά, συγκρατεί τα νεύρα του, γιατί δεν θέλει να φάει αποβολή.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Τίποτα, κυρία. **(Σηκώνεται από τη θέση του και αλλάζει θρανίο)** Απλά μιλούσαμε.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Πώς τίποτα; Ακούγεστε σε όλον τον διάδρομο. Πείτε αλλιώς θα τα πείτε όλα στον διευθυντή.

Βουρκωμένη η Αναστασία και πολύ θυμωμένη λέει αμέσως στην καθηγήτρια τι έγινε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Κυρία, με έσπρωξε και με είπε “γύφτισσα”. Δεν θέλω να με λέει έτσι. Είμαι Ελληνίδα τσιγγάνα.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Γύφτισσα... Τσιγγάνα.. το ίδιο είναι. Δεν είναι λόγος αυτός για να μαλώνετε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Κι όμως, κυρία, έχουν μεγάλη διαφορά.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Και γιατί παρακαλώ;

Η Αναστασία δεν αντέχει άλλο. Αρχίζει να κλαίει στην αγκαλιά της Ελβίρας, που κάθεται δίπλα της.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Αναστασία, ηρέμησε, σε παρακαλώ και πες μας τι είναι αυτό που σε πλήγωσε τόσο.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Εντάξει, κυρία.

Η Αναστασία προσπαθεί να συνέλθει, αλλά παράλληλα διστάζει να συνεχίσει. Κοιτάζει μέσα στα μάτια την αδερφή της, Ελβίρα, που κάθεται δίπλα της. Θέλει να πάρει δύναμη. Αρχίζει να της μιλάει στη Ρομανί.

ΕΛΒΙΡΑ:

Πεν λακέ σα σοκέρντι λεπέ. **(Πες της όλα όσα έγιναν)**

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Με Λατζαφ **(Ντρέπομαι)**. Πεν λακέ του **(Πες της εσύ)**

ΕΛΒΙΡΑ:

Πεν λακέ του σόσκε σα γκάλ κακερέν τουτ. **(Πες της το εσύ, γιατί συνέχεια αυτό θα γίνεται)**

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Λατσέ κα πενάφ. **(Καλά θα το πω)**

Η Φιλολόγος βλέπει τα δύο κορίτσια να μιλούν στη Ρομανί και καταλαβαίνει ότι θέλουν λίγο ακόμη χρόνο. Αποφασίζει να ρωτήσει τον Γιώργο.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Ωραία! Μέχρι να μας απαντήσει η Αναστασία, Γιώργο, μήπως να μας πεις εσύ τι έγινε; Ξεκίνα. Σε ακούμε!

Ο Γιώργος δεν απαντάει. Σκέφτεται τι θα πει και τους κοιτάζει χωρίς να αντιδράει.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Ωραία, Γιώργο, αφού δεν μιλάς, χάνεις την σειρά σου. Θα μας πει η Αναστασία τι έγινε.

Η Αναστασία σταμάτησε να κλαίει. Φυσάει τη μύτη της και κοιτάζει την αδερφή της για να πάρει το θάρρος να μιλήσει.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Αναστασία, μπορείς να μας μιλήσεις τώρα ή θέλεις να βγεις λίγο έξω να ηρεμήσεις;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Όχι, κυρία, μπορώ να μιλήσω.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Ωραία. Σε ακούμε.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Αχ, κυρία.

Σταματάει να μιλάει και είναι έτοιμη να κλάψει. Η αδερφή της απαντάει στη θέση της.

ΕΛΒΙΡΑ:

Κυρία αυτό που κάνουν είναι άδικο. Και αυτό που έγινε με τον Γιώργο ακόμη πιο πολύ, την έσπρωξε πολύ δυνατά χωρίς λόγο. Αντιγράφαμε την άσκηση που μας βάλατε από τον πίνακα. Είμαστε όλοι ήσυχοι. Και αυτός **(τον δείχνει με το δάχτυλό της)** ξαφνικά την έσπρωξε με όλη του τη δύναμη.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Ελβίρα, περίμενε την σειρά σου, μην πετάγεται! Πρέπει να τελειώσει η Αναστασία πρώτα.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Κυρία, δεν έχω κάτι άλλο να πω. Δεν μπορώ. Πνίγομαι. Με πνίγει το άδικο. Ας τα πει καλύτερα η Ελβίρα.

Ξαφνικά, μιλάει ο Γιώργος. Αισθάνεται έτοιμος να υπερασπιστεί τον εαυτό του και μιλάει με πολλή ένταση.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Καμία Ελβίρα και καμία Αναστασία. Εγώ θα μιλήσω πρώτος.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Μίλα.. Να ακούσουμε επιτέλους τι έγινε.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Μα κυρία, λένε ψέματα. Δεν την έσπρωξα, ίσα ίσα που την ακούμπησα. Αυτή είχε απλώσει τα πόδια της στη μέση του διαδρόμου και με εμπόδιζε να περάσω με τη φούστα της. **(Τονίζει τα τελευταία λόγια του μιλώντας ειρωνικά)** Και την ώρα που πήγαινα να κάτσω στο θρανίο, σκόνταψα και κόντεψα να πέσω.

Η Φιλολόγος ξεφυσάει και προσπαθεί να διατηρήσει τη ψυχραιμία της. Η Ελβίρα παρεμβαίνει γιατί νιώθει ότι την πνίγει το άδικο.

ΕΛΒΙΡΑ:

Πώς ακριβώς σε εμπόδιζε με την φούστα της;

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Ελβίρα, μισό λεπτό! Άσε τον Γιώργο να ολοκληρώσει. Θα μιλήσεις και εσύ σε λίγο.

ΕΛΒΙΡΑ:

Πες όμως και τι της είπες. **(Απαντάει η Ελβίρα σε έντονο ύφος κοιτώντας τον συμμαθητή της)**

Η Αναστασία έχει συνέλθει και είναι έτοιμη να υπερασπιστεί τον εαυτό της.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Πες όμως ότι με έσπρωξες και δεν μου ζήτησες να μαζέψω τα πόδια μου. Πες ότι επίτηδες πέρασες μπροστά από το θρανίο μας, ενώ θα μπορούσες να πας κανονικά από το διάδρομο. Πες, επίσης, ότι με είπες “γύφτισσα”. Αλλά βέβαια, δε σε συμφέρει να πεις όλη την αλήθεια. Θέλω να σου πω, για μία ακόμη φορά ότι είμαι Ελληνίδα τσιγγάνα και όχι, “γύφτισσα”.

Ο Γιώργος απαντάει σε έντονα προκλητικό ύφος.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Γιατί δεν είσαι; Και εσύ και η αδερφή σου;

Η Φιλολόγος παρεμβαίνει για να ηρεμήσει τα πνεύματα. Αντιλαμβάνεται ότι το ζήτημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους μαθητές της. Σκέφτεται ότι θα πρέπει να λύσουν αυτό το ζήτημα μια και καλή για να μπορέσουν να γίνουν ομάδα.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Γιώργο, ηρέμησε! Αναστασία, συνέχισε αυτό που μας έλεγες.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Για εμάς η λέξη “γύφτισσα” δεν είναι καλή, είναι προσβολή. Δεν μας αρέσει να μας λένε έτσι. Εμείς είμαστε Ελληνίδες και έχουμε τσιγγάνικη καταγωγή. Οι γονείς μας είναι Έλληνες. Ο πατέρας μας έχει πάει στο στρατό. Η μητέρα μας δουλεύει σε σπίτια. Και οι δυο κάνουν μεγάλη προσπάθεια να μας στείλουν σχολείο, να μας φροντίσουν και να μας δουν να προκόβουμε. Οι γονείς μας κάνουν ό,τι δεν έκαναν οι δικοί τους γονείς!

Η Ελβίρα παίρνει αυθαίρετα το λόγο και συνεχίζει να μιλάει με υπερηφάνεια για την καταγωγή της.

ΕΛΒΙΡΑ:

Νιώθουμε περήφανες που είμαστε Τσιγγάνες γιατί έχουμε πολύ ωραία ήθη και έθιμα, όπως έχουν και οι άλλες φυλές της Ελλάδας. Τα τραγούδια μας, οι χοροί μας, τα φαγητά μας, η γλώσσα μας, τα παραμύθια μας, είναι όλα αυτά που μας κάνουν να νιώθουμε ξεχωριστές. Α... και να μη ξεχάσω ξεχωριστές μας κάνει και η φούστα μας! **(Τονίζει την τελευταία της πρόταση κοιτώντας ειρωνικά τον συμμαθητή της)**

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Πλάκα, πλάκα, πώς και έβαλες φούστα; **(Απευθύνεται στην Αναστασία)** Εσύ πάντα φόρμες και κολάν φοράς.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Έχω κάνει τάμα. **(Βγάζει από την μπλούζα της ένα φυλαχτό και το φιλάει)** Σήμερα που είναι των Ταξιαρχών, εμείς που πιστεύουμε πολύ στον Ταξιάρχη φοράμε φούστες για να τον τιμήσουμε.

ΕΛΒΙΡΑ:

Να, τα βλέπεις όλα αυτά τα φυλαχτά; **(Βγάζει κι αυτή από την μπλούζα της κάμποσα χρωματιστά φυλαχτά και τα δείχνει στον Γιώργο)** Είναι τάματα στον Ταξιάρχη. Είναι ο προστάτης μας.

Η Φιλόλογος προσπαθεί να στρέψει αλλού την προσοχή των παιδιών και τους ρωτάει.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Πολύ ωραία όλα αυτά που λέτε και μας δείχνετε. Όλοι φυσικά έχουμε ακούσει για τα τσιγγάνικα βιολιά, τους χορούς και τους τσιγγάνους τραγουδιστές.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Έλεος, κυρία! Και στην Αλβανία έχουμε βιολιά, και χορούς και τραγουδιστές.

Η Ελβίρα ετοιμάζεται να εξηγήσει και η φωνή της αποκτά μια έντονη χροιά.

ΕΛΒΙΡΑ:

Μα κυρία δεν είναι μόνο τα τραγούδια και οι χοροί! Δεν υπάρχουν μόνο τσιγγάνοι τραγουδιστές! Υπάρχουν τσιγγάνοι δικηγόροι, γιατροί, δάσκαλοι, στρατιωτικοί ακόμη και αστυνομικοί.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Υπάρχουν και πολλοί επιχειρηματίες και άνθρωποι που κάνουν τα πάντα για να βγάλουν το καθημερινό ψωμί. Είμαστε όπως όλοι οι άνθρωποι που μένουν στην Ελλάδα.

Ο Γιώργος είναι περνάει στην αντεπίθεση πειράζοντας τες.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Σιγά μην υπάρχουν και Δήμαρχοι... (Το λέει και χαχανίζει)

ΕΛΒΙΡΑ: (Απαντάει δίχως να χάσει χρόνο) Και Δήμαρχοι και Αντιδήμαρχοι! Και ό,τι άλλο μπορείς να φανταστείς!

Ο Γιώργος προβληματίζεται και περνάει αμέσως στην αντεπίθεση.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Και οι δικοί μας δεν κατάφεραν λίγα.. Όχι, μόνο στην Ελλάδα.. Και στο εξωτερικό.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Φυσικά! Όλοι οι άνθρωποι που αγωνίζονται για ένα καλύτερο μέλλον γι' αυτούς και για τα παιδιά τους είναι άνθρωποι αξιέπαινοι.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Τι θα πει αυτό; "Αξιέπαινοι";

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Θα πει ότι τους αξίζουν πολλά συγχαρητήρια. Γιατί δεν εγκλωβίστηκαν μέσα στην εικόνα που είχαν οι άλλοι γι' αυτούς. Έσπασαν τα στερεότυπα και δημιούργησαν πέρα από αυτά.

ΕΛΒΙΡΑ:

Δηλαδή, κυρία, όταν λέμε "στερεότυπα", εννοούμε τις ταμπέλες που βάζουμε στους ανθρώπους;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Κυρία, σκέφτομαι ότι πιο πολύ από την σπρωξιά με πόνεσε η λέξη. Δεν μου αρέσει αυτή η ταμπέλα.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Σιγά.. Και για μένα λένε για την καταγωγή μου.. Ποτέ δεν ασχολήθηκα.. Ούτε έκλαψα ποτέ, όπως εσύ.

ΕΛΒΙΡΑ:

Σε έχω δει να θυμώνεις.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Πότε; Ψεύτρα! Εγώ; Ποτέ!

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ: Παιδιά, παιδιά, ηρεμήστε. Σε κανέναν δεν αρέσουν οι ταμπέλες. Και πόσο μάλλον οι ταμπέλες που μιλάνε για την καταγωγή μας. Ο καθένας αντιδράει

συναισθηματικά με διαφορετικό τρόπο , αυτό δεν σημαίνει ότι πονάει λιγότερο. Θέλω να σας δώσω να καταλάβετε ότι όλοι είμαστε με έναν τρόπο ίσοι. Και μάλιστα υπάρχει νομοθεσία που το υποστηρίζει όλο αυτό.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Όταν λέμε νομοθεσία εννοούμε τους νόμους του κράτους;

ΕΛΒΙΡΑ:

Ναι, αλλά τι νομοθεσία;

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Αναφορικά με τα παιδιά, δηλαδή όλα τα μέλη της κοινωνίας που είναι λιγότερο από 18 ετών, υπάρχει η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Το άρθρο 2 της Σύμβασης..

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Το ποιο της; Όπως λέμε ο , η , το; **(Πετάγεται θέλοντας να σπάσει το σοβαρό κλίμα)**

ΕΛΒΙΡΑ:

Σταμάτα! Θέλω να ακούσω. **(Διαμαρτύρεται έντονα η Ελβίρα)**

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Η Σύμβαση είναι ένα μεγάλο κείμενο που αναφέρεται στα δικαιώματα του παιδιού. Άρθρο είναι.. χμ.. Ας πούμε ότι είναι μία από τις παραγράφους αυτού του μεγάλου κειμένου. Μισό λεπτό να σας δείξω.. **(Η φιλόλογος αναζητά στο διαδίκτυο τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και το προβάλλει στον διαδραστικό πίνακα)**. Α, να το! Λοιπόν, το άρθρο 2 , δηλαδή η δεύτερη παράγραφος αυτού του κειμένου λέει με απλά λόγια ότι όλα τα παιδιά είναι ίσα και ότι έχουν δικαίωμα να τα αντιμετωπίζουν χωρίς διακρίσεις λόγω της φυλής, του φύλου, της γλώσσας, της θρησκείας, των απόψεων, της περιουσίας, της κατάστασης, των ιδιαίτερων αναγκών ή της εμφάνισής τους.

ΕΛΒΙΡΑ:

Άρα υπάρχει νόμος που δεν επιτρέπει τις ταμπέλες. Εμείς, λοιπόν, γιατί τις χρησιμοποιούμε;

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Ίσως ήρθε ο καιρός να ρωτήσουμε τον εαυτό μας και μετά τους γύρω μας. Μπορούμε να δούμε τους συμμαθητές μας πέρα από τις ταμπέλες;

ΕΛΒΙΡΑ:

Κυρία, νομίζω ότι είναι πολύ δύσκολο!

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Δύσκολο όπως το να ξεφορτωνόμαστε μια παλιά συνήθεια;

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Κάπως έτσι! Μια ταμπέλα μας φέρνει κοντά ή μας απομακρύνει;

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Μας πηλώνει.

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Μας θυμώνει.

ΕΛΒΙΡΑ:

Και σίγουρα μας απομακρύνει!

Ακούγεται το κουδούνι να χτυπάει.

ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ:

Πριν βγείτε , λοιπόν, διάλειμμα χρειάζεται να συμφωνήσουμε από τώρα σε κάτι για να δουλέψει η ομάδα μας. Ήρθε η ώρα να ξεκινήσουμε να κόβουμε την παλιά συνήθεια. Νομίζω ότι η Αναστασία και ο Γιώργος ξέρουν τον τρόπο για να αφήσουμε το σημερινό γεγονός πίσω μας.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ:

Φίλοι; **(Τον πλησιάζει και του δίνει το χέρι)**

ΓΙΩΡΓΟΣ:

Φίλοι χωρίς ταμπέλες! **(Απαντάει ο Γιώργος κάνοντας χιούμορ).**

ΤΕΛΟΣ